

Complexnummer: 512179

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Hoogkraan

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

512180, 512181, 512182

Woonplaats

Leiderdorp

Gemeente

Leiderdorp

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Achthovenerweg 43, 2351 AX te Leiderdorp

Complexomschrijving

Inleiding

In hoofdzaak negentiende-eeuwse BOERDERIJ met ZOMERHUIS met een oudere kern is mogelijk in oorsprong als buitenplaats gebouwd. De boerderij staat op oude kaarten vermeld als de 'Hofstede Hoogkraan', een naam die het nog steeds draagt. Het huidige, in een aan het Neoclassicisme verwante bouwstijl opgetrokken woonhuisgedeelte is waarschijnlijk omstreeks 1875 gebouwd. In 1802 wordt de naam Pieter Rijnaard met 'Hoogkraan' verbonden. Het dwarsgeplaatste woonhuis heeft het karakter van een herenhuis met daarachter een voor Rijnland gangbaar langsdeel en zomerhuis. Dit zomerhuis is omstreeks 1900 toegevoegd, evenals de evenwijdig naast de boerderij staande WAGENSCHUUR. De entree tot het erf wordt gevormd door ijzeren TOEGANGSHEK met de naam 'Hoogkraan'. Het complex heeft een agrarische bestemming gehad tot 1950; daarna kreeg het een woonfunctie. 'Hoogkraan' is een beeldbepalend onderdeel van een reeks van historische boerenhofstedes in de Achthovenerpolder langs de Rijn, waar zich al lang geleden een permanente nederzetting van acht hofsteden bevond.

Omschrijving

Het hoofdgebouw (complexonderdeel 1) van het complex is samengesteld uit een monumentaal, onder schilddak staand woonhuisgedeelte met verdieping, dat met de voorgevel (zuidwest) gericht is naar de Rijn. Erachter staat een verdiepingloos bouwvolume onder een met riet gedekte kap en een tussenlid met zadeldak, dat de verbinding vormt met het voormalige, eveneens onder zadeldakstaande bedrijfsgedeelte. Dwars hierop, aan de noordwestzijde verbonden met het hoofdgebouw, staat een later

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aangebouwd zomerhuis onder zadeldak. De rechts (noordoost) van de boerderij staande wagenschuur (complexonderdeel 3) staat onder een gebroken zadeldak. Voor het woongedeelte ligt een restant van een landschappelijke aangelegde tuin met een Y-vormig gekromde vijverpartij en diverse monumentale bomen. Aan de westzijde rondom het zomerhuis ligt een recent formeel aangelegde tuin, welke voor bescherming van ondergeschikt belang is. Het erf wordt grotendeels door sloten omgeven en is aan de zuidwestzijde toegankelijk via een damwand met duiker, waarop het TOEGANGSHEK (complexonderdeel 2) is geplaatst. De oprijlaan buigt af richting het oosten naar de boerderij en de wagenschuur.

Waardering

Het boerderijcomplex is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde door de ontstaansgeschiedenis en omdat het een representatief voorbeeld is van een boerderij die het karakter heeft van een herenhuis in classicistische trant met een in hoofdzaak 19de-eeuws karakter en met een voor Rijnland gangbaar langdeel, zomerhuis en bijbehorende landschappelijke tuinaanleg. De boerderij heeft architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere detaillering en samenstelling van het complex, de gaafheid van het exterieur, delen van het interieur en vanwege de compleetheid van het erfinrichting. Het complex heeft landschappelijke - en ensemblewaarde vanwege de situering in het vlakke en open polderlandschap, nabij de rivier de Rijn, waar het een belangrijk element is binnen een waardevolle boerderijenstrook. Tevens is sprake van ensemblewaarde door de sterke ruimtelijke, functionele en deels ook stilistische samenhang tussen de samenstellende onderdelen van het complex.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512180

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 december 1999
Kadaster deel/nr	82909/96

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leiderdorp	Leiderdorp	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leiderdorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leiderdorp	C			1174

*Omschrijving***

Inleiding

In hoofdzaak negentiende-eeuwse BOERDERIJ met aangebouwd ZOMERHUIS aan de westzijde heeft een oudere kern. De boerderij staat op oude kaarten vermeld als de 'Hofstede Hoogkraan', een naam die het nog steeds draagt. Het met de voorgevel op de Achthovenseweg georiënteerde, in een aan het Neoclassicisme verwante bouwstijl opgetrokken. woonhuisgedeelte is waarschijnlijk omstreeks 1875 ontstaan als buitenplaats. In 1802 wordt de naam Pieter Rijnaard met 'Hoogkraan' verbonden. Het dwars op de hoofdvorm staande, ermee verbonden ZOMERHUIS is omstreeks 1900 aan de boerderij toegevoegd. Blijkens oude afbeeldingen was de kap van het zomerhuis oorspronkelijk gewelfd, met riet gedekt en voorzien van een geschulpte rand. De boerderij heeft tot 1950 een agrarische bestemming gehad; daarna kreeg het een woonfunctie. 'Hoogkraan' is een beeldbepalend onderdeel van een reeks van historische boerenhofstedes in de Achthovenerpolder langs de Rijn, waar zich al lang geleden een permanente nederzetting van acht hofstedes bevond.

Omschrijving

De boerderij is vanuit een rechthoekige plattegrond in gepleisterde baksteen opgetrokken, deels onderkelderd woongedeelte met verdieping onder een met geglazuurde gesmoorde Hollandse pannen gedekt schilddak, waarvan het achterste dakschild voor een deel met riet is gedekt. De gevels hebben een donkergrijze plint, rechtgesloten vensteropeningen, staafankers en uitkragende dakgoten met geprofileerde gootlijsten boven kroonlijsten met profielranden. De viervensterenheden brede, naar de weg gerichte voorgevel (zuidwest) is een lijstgevel met links van het midden, boven een hardstenen stoepje, een paneeldeur onder geprofileerd kalf en bovenlicht. De deur wordt omlijst door gecanneleerde, op hardstenen neut staande pilasters met kapiteel, waarop een geprofileerde, uitkragende kroonlijst rust. Rechts van de deur zitten twee zesruits schuiframen; links een opkamervenster met vierruits schuifraam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op de verdieping zijn vier vierruits schuiframen geplaatst. De rechter zijgevel heeft op de begane grond twee blinde vensters. In de linker zijgevel zitten twee keldervensters en zowel op de begane grond als op de verdieping twee vierruitsschuiframen. Tegen de achterzijde staat een eveneens in gepleisterde baksteen opgetrokken, minder hoog opgaand bouwdeel onder een half, met riet gedekt wolfdak, met in beide dakschilden een dakkapel onder een opgelicht deel van de kap. In de rechter zijgevel zitten twee zesruits schuiframen. In de oude, ongepleisterde achtergevel van dit bouwdeel bevinden zich nog details van bak- en natuursteen die verwijzen naar de oorspronkelijke gevelindeling. Een smal venster op de begane grond staat onder een rollaag; het verdiepingsvenster is versmald, maar staat nog onder een strek met de oorspronkelijke vensterbreedte. Uit de gevel steekt een schoorsteen die de dakvoet van het wolfseind in tweeën deelt. Tegen voornoemde gevel staat de lage, in schone baksteen opgetrokken rechter langsgewel van het bedrijfsgedeelte, dat staat onder een met tuiles du nord gedekt zadeldak met wolfseind. De gevel bevat rechtgesloten vensters onder rollaag. Geheel links in de gevel bevindt zich een entreepartij met een onder bovenlicht staande deur met decoratieve raamijzers, tussen zijlichten met zesruits ramen. De vensters in het stalgedeelte bevatten met diefijzers beveiligde ramen in zware kozijnen. Uit het rechter dakschild steekt een houten dakkapel met een met pannen gedekt zadeldakje en openslaande luiken onder een driedelig, driehoekig bovenlicht. Achtergevel heeft staafankers in de vlechtingen, deuren onder bovenlicht en op de zolderverdieping twee getoogde vensters met ijzeren ramen, waar zich oorspronkelijk onder rollaag staande zolderdeuren bevonden. Westelijke langsgewel heeft vensters met roedenverdeling. Het aan het zomerhuis grenzende deel van de gevel is gepleisterd. Het haaks op het werkgedeelte geplaatste zomerhuis op rechthoekige plattegrond grens aan de westzijde aan het water. Het heeft wit geschilderde gepleisterde gevels met grijze geschilderde plint onder een met tuiles du nord gedekt zadeldak. Symmetrisch vooraanzicht (zuid) betreft een langsgewel met in het midden een tussen een hardstenen drempel en bovenlicht staande paneeldeur met smeedijzeren raamijzers. Aan weerszijden twee rechtgesloten vensters met zesruits schuiframen. De naar het westen gerichte en aan het water staande, vrijwel symmetrische kopgevel is een puntgevel met accenten in schoonmetselwerk, bestaand uit lisenen waarop deels uitgemetselde segmentbogen rusten. In het linker gevelveld staat een roedenverdeeld rondboogvenster; in het rechter een deur onder rondboog bovenlicht. Deze deur is verbonden met een vlakke ijzeren brug met smeedijzeren balustrades, ter overbrugging van de waterpartij naar het land. De geveltop bevat een rond venster (oeil de boeuf) met kruisraam. Langsgewel aan achterzijde (noord) heeft eveneens een hoekpenant van schone baksteen, twee zesruits schuiframen rechts in de gevel en links daarvan een groot terugliggend gedeelte (loggia), waarin een groot venster met zesruits raam en een brede porte brisée.

Door interne verbouwingen is de oorspronkelijke plattegrondindeling gewijzigd. Gehandhaafd zijn onder meer een kelder met troggewelfjes, boogdoorgangen met op houten en/of met hout beklede pilasters rustende rondbogen, een opkamer met zesruits glasdeur, balkenplafonds in diverse vertrekken, een gang met marmeren tegels, een vloer met plavuizen, hardstenen drempels en een verbindingsdeur met geëetst glas naar het tussenlid. Ook zijn enkele lambrizingen en betegelde muurdelen bewaard gebleven.

Waardering

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde door de ontstaansgeschiedenis en omdat het een representatief voorbeeld is van een boerderij die het karakter heeft van een herenhuis in classicistische trant met een in hoofdzaak 19de-eeuws karakter en met een voor Rijnland gangbaar langsgewel en zomerhuis. De boerderij heeft architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere detaillering en samenstelling van het complex, de gaafheid van het exterieur, delen van het interieur. De boerderij heeft landschappelijke - en ensemblewaarde vanwege de situering in het vlakke en open polderlandschap, nabij de rivier de Rijn, waar het een belangrijk element is binnen een waardevolle boerderijenstrook. Tevens is sprake van ensemblewaarde door de sterke ruimtelijke, functionele en deels ook stilistische samenhang tussen de samenstellende onderdelen van het complex.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 512181

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 december 1999
Kadaster deel/nr 82909/114

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Leiderdorp Leiderdorp Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Leiderdorp

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Leiderdorp C 1174

Omschrijving**

Inleiding

Op damwand met duiker geplaatst 19de-eeuws TOEGANGSHEK in Electische trant behoort bij de in hoofdzaak negentiende-eeuwse 'Hoogkraan'. 'Hoogkraan' is een beelbepalende onderdeel van een reeks van historische boerenhofstedes in de Achterhovenerpolder langs de Rijn, waar zich al lang geleden een permanente nederzetting van acht hofsteden bevond.

Omschrijving

Concaaf gemetselde dakwand met natuurstenen hoekblokken en in neuten in het midden, waar de standers van het hekwerk zijn geplaatst. Het smeedijzeren hekwerk bestaat uit twee met gekrulde vleugelstukken uitgevoerde opengewerkte standers, waar onder de decoratieve bekroning vergulde letters de naam van de boerderij 'HOOG' 'KRAAN' vormen. Ertussen is een ijzeren dubbel openslaand hekwerk geplaatst, bestaande uit door speerpunten bekroonde spijlen.

Waardering

Het bij de boerderij 'Hoogkraan' behorende toegangshek is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf en herkenbaar 19de-eeuws ijzeren toegangshek in eclecticische trant, welke de entree naar het boerderijcomplex markeert. Het heeft ensemble- en landschappelijke waarde vanwege de ruimtelijke en functioneel relatie met de overige complexonderdelen en maakt als zodanig deel uit van een waardevolle boerderij, gelegen in het vlakke en open polderlandschap, nabij de rivier de Rijn, onderdeel uitmakend van een waardevolle boerderijstrook.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Erfscheiding(D)

Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512182

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 december 1999
Kadaster deel/nr	82909/117

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leiderdorp	Leiderdorp	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leiderdorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leiderdorp	C			1174

*Omschrijving***

Inleiding

De bij de in hoofdzaak negentiende-eeuwse boerderij 'Hoogkraan' behorende WAGENSCHUUR/koetshuis is evenals het zomerhuis omstreeks 1900 tot stand gekomen. De vrijstaande schuur bevindt zich ten noordoosten van het bedrijfsgedeelte van de boerderij.

Omschrijving

Vanuit een min of meer L-vormige plattegrond, in grotendeels gepleisterde baksteen opgetrokken wagenschuur/koetshuis staat onder een met bouletpannen gedekt, gebroken zadeldak. De gevels zijn wit gesausd met grijs geschilderde plint. In schoon metselwerk uitgevoerde elementen als keperbogen rondom deuren en vensters vormen een contrasterend accent. Naar de weg gekeerde, symmetrische ingedeelde puntgevel (zuidwest) heeft in het midden een dubbele inrijdeur, beschilderd met zandlopermotief. Boven de deuren zitten openslaande luiken onder een keperboogvormig bovenlicht met driedelig roedenverdeling. De middenpartij met voornoemde gevelopeningen wordt omlijst door een licht uitgemetselde, keperboogvormige omlijsting. Aan weerszijden hiervan een keperboogvenster met een zesruits raam onder een driehoekig bovenlicht, binnen een eveneens keperboogvormige omlijsting. In de linker langsgevel zit van rechts naar links een keperboogvenster met een uit het bovenraam stekend houten duifhuis, een deur onder een eveneens keperboogvormig bovenlicht en een reeks van zes getoogde vensters met ijzeren ramen. Uit het onderste deel van het dakschild boven deze gevel steekt een dakkapel met zadeldak en luiken met keperboogvormig bovenlicht. De achterste kopgevel is grotendeels vernieuwd. De rechter langsgevel heeft een krimp. Het terugliggende linker deel van deze gevel bevatte oorspronkelijk een deur onder keperboogvormig bovenlicht en een eveneens keperboogvormig venster. Het venster is gehandhaafd; de deur is dichtgemetseld. Het rechter deel (krimp) draagt een ongebroken dakschild. Het dwars staande geveldeel van de krimp bevat een segmentboogvormig venster met ijzeren raam. De overige vensters zijn segmentboogvormig of zijn vernieuwde rechthoekige vensters,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van houten kozijnen.

Waardering

De als zodanig herkenbare wagenshuur is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde vanwege de geschiedenis van de boerderij en als een goed voorbeeld van één van de in Zuid-Holland voorkomende schuurtypes uit omstreeks 1900 in Eclectische trant.

De schuur heeft landschappelijke- en ensemblewaarde door de ruimtelijk-functionele en deels ook stilistische relatie met de overige complexonderdelen. Als zodanig is het van belang als complexonderdeel van een in het vlakke en open polderlandschap, nabij de rivier de Rijn, gesitueerde boerderij, die deel uitmaakt van een waardevolle boerderijstrook. De wagenshuur is gaaf wat betreft hoofdvorm en materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Wagenshuur(M)